

nem atter paany alvorlig kan blive forhandlet med den ærebe Indenrigsminister, om han dog ikke, hvis der, som jeg antager, atter her i Thinget viser sig en absolut Modstand eller en Modstand, som dog temmelig nærmer sig til den, der har været tidligere, skulde være tilbøjelig til at fravige sin Mening og gaae ind paa et Forslag om, at vi dog endelig blive frie for en saadan Institution, som efter vor Overbevisning ikke er til mindste Nytte for Landet i det Hele, og som desuden aarlig koster Renten af over $\frac{1}{2}$ Million.

Indenrigsministeren: Det glæder mig at kunne begynde med at udtale, at jeg er enig med den ærebe Taler, der nu satte sig, i eet Punkt, det nemlig, at vi ikke maae søge at indblaae i vor Landrace nogen Race, som vilde kunne skade den; men det er netop, fordi det efter min Opfattelse af Forholdene er den eneste mulige Vej til at tilveiebringe en Race, der kan gavne vor Landrace, at jeg vil have et Stamstutteri; det er netop for mig Motivet til at holde derpaa. Den ærebe Taler udtalte, at efter hans Opfattelse var det, da Kornproductionen for ham stod som den langt overveieende og meest rentable, et bethdeligt nationaloconomisk Tab: at ville producere Heste til Udsørsel eller at ville producere Heste af anden Beskaffenhed end netop dem, som vi have. Jeg troer imidlertid, at den ærebe Taler fra sin Valgkreds maa kjende, hvor stor en Rolle Hesteproductionen og Hestefætningen i denne Provinds spiller, og han maa ogsaa vide, hvormange Millioner Landet trækker ind ved Salget af Heste. Men selv om dette slet ikke var Tilfældet, selv om vi kun producerede, hvad vi selv brugte, troer jeg, det er en bethdelig nationaloconomisk Binding at faae det, vi producere, saa godt som muligt, da det aabenbart koster accurat ligemeget i Foder og Productionsomkostninger, om jeg producerer et godt eller et slet Exemplar. Dette Raisonnement skal altsaa ikke affrække fra at søge vor Hesteavl hævet til et saa høit Punkt, som den overhovedet kan hæves til. Jeg skal med den ærebe Taler villig erkjende, og det er ogsaa udtalt fra flere Sider her i Salen, at Landets Hesteracer have udviklet sig bethdeligt i Løbet

af den sidste Menneskealder, i visse Retninger heldigt, i andre mindre heldigt. Jeg troer imidlertid, det er noksom bekjendt, hvor store Banfæligheder man nu i dette Døbtik har ved indenfor Landets Grændser at tilveiebringe brugelige Remonter, medens der tidligere, før end denne meget omtalte Fremgang af vor Hesteavl sandt Sted, var Overskydighed at finde i de samme Egne af Landet, hvor Remontecommissionen nu anseer det for forgjæves at søge hen. Dette viser selvfølgelig ikke Andet, end at en vis Art af Heste ikke findes her saa hyppigt som tidligere; men naar man vil gjøre den rette Slutning deraf, saa troer jeg, det bliver den, at ikke netop en vis Art af Heste er forsvunden, eller i Begreb med at forsvinde, men at det er visse Egenskaber ved vore Hesteracer overhovedet, som ere i Aftagende, eller som i alt Fald ikke have holdt Skridt med den øvrige Udvikling. Samtlige vore Hesteracer udvikle sig, nogle mere, andre mindre, i Retning af svære Træhest; disse ere meget fortræffelige Dyr, men ikke brugelige til alt Muligt, og det er heller ikke de Heste, som det lønner sig bedst for Afsetteren at producere til enhver Tid. — Der er flere Gange fremhævet, ikke imod Lovudkastet, men imod Bibeholdelsen af Stamstutteriet i Frederiksborg, at Staten ikke skal besatte sig med en saadan Industri. Ja, det berøer naturligvis ganske paa, hvad man forstaaer ved „Industri“. Det kan kaldes, og jeg troer ogsaa, at det er blevet kaldt en Statsindustri, at Staten medvirker til at producere de Embedsmænd og de Folkelærere, som den har Brug for; jeg skulde fælle meget, om dette ikke ogsaa er kaldt en Statsindustri, men det stemmer ikke med mit Begreb om Industri. Jeg mener, at Stamstutteriet paa Frederiksborg vil kunne sættes i Klasse med disse Statsinstituter, som jeg nu nævnte. Man vil selvfølgelig ikke opretholde Stamstutteriet paa Frederiksborg, for igjennem dets Udbytte at faae nogen directe Binding for Statskassen, og det er ikke som en i og for sig profitabel Forretning, at jeg foreslaaer Thinget, ikke alene at bibeholde Frederiksborg Stutteri, men ogsaa at sætte det under heldigere Villkaar for dets Udvikling, men det er den indirecte Indflydelse, som Stamstutteriet efter min Over-